

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jalometallituotteista annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jalometallituotteista annetun lain muuttamisesta (HE 185/2025 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Sari Alho, työ- ja elinkeinoministeriö
- ylitarkastaja Pirjo Säle, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Suomen Kultaseppien Liitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi jalometallituotteista annettua lakia.

Esityksen mukaan lakiin tehtäisiin muutoksia, jotka koskevat muun muassa määritelmiä, jalometallituotteille asetettuja vaatimuksia ja valvontaviranomaisen oikeuksia. Lisäksi tehtäisiin jalometallituotteiden tarkastusta ja leimausta koskevaan yleissopimukseen tehtyjä muutoksia vastaavia lisäyksiä sekä selkeytettäisiin eräitä yleissopimuksen vaatimuksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5.2026.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Jalometallituotteista annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi jalometallituotteiden tarkastuksesta ja leimauksesta tehtyyn yleissopimukseen (CCM-sopimus) tehtyjen muutosten vuoksi. Lisäksi lakiin ehdotetaan eräitä teknisluonteisia muutoksia jalometallituotteiden valvontaviranomaisena toimivan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston havaintojen perusteella. Ehdotetut muutokset kohdistuvat erityisesti säännöksiin, jotka koskevat määritelmiä, jalometallituotteille asetettavia

Valiokunnan mietintö TaVM 1/2026 vp

vaatimuksia, nimileiman hakuprosessia ja valvontaa. Talousvaliokunta kannattaa hallituksen esitykseen sisältyvää lakiehdotusta ja puoltaa sen hyväksymistä muuttamattomana.

Talousvaliokunta toteaa, että jalometallituotteen valmistaja tai markkinoille saattaja vastaa jatkossakin lain 4 §:n 3 momentin mukaisesti siitä, että tuotteessa on tarvittavat leimat osoituksena jalometallituotteen vaatimustenmukaisuudesta. Valiokunta pitää tärkeänä, että jalometallituotteita koskevan lainsäädännön tarkoituksena on sekä suojata kuluttajaa että turvata yrittäjien välistä tasapuolista kilpailua. Valiokunta kannattaa yritysten hallinnollisen taakan vähentämistä nimileiman rekisteröintiin liittyvän menettelyn yhteydessä.

Lain 5 §:n mukaan jalometallituotteelle säädettyjen vaatimusten mukaisuus voidaan osoittaa tarkastuslaitoksen tekemillä tarkastuksilla ja varmentaa tarkastuslaitoksen tarkastusleimalla. Saadun selvityksen mukaan tarkastuslaitostehtävä ja valvontaviranomaistehtävä on eriytetty vuonna 1995, kun valvonnassa siirryttiin markkinoille jo saatettujen tuotteiden jälkikäteiseen valvontaan ja tarkastuslaitostoiminta siirrettiin valtion liikelaitokseen.

Asiantuntijakuulemisissa on tullut esille, että Suomessa toiminut alan ainoa tarkastuslaitos on lopettanut toimintansa vuonna 2021 ja että Suomesta ei saa enää lain ja CCM-sopimuksen edellyttämiä analyysi- ja leimauspalveluja. Ruotsissa toimiva tarkastuslaitos on puolestaan lopettanut hopeatuotteiden leimaamisen kannattamattomana. Talousvaliokunta pitää tarkastuslaitos- ja valvontaviranomaistehtävien eriyttämistä perusteltuna, mutta korostaa samalla, ettei nykyinen oikeustila, jossa tarkastuslaitosta ei ole lainkaan nimetty, ole kuluttajansuojan ja yritysten tasapuolisten kilpailuedellytysten kannalta ongelmaton verrattuna toimintamalliin, jossa tehtävä olisi esimerkiksi Turvallisuus- ja kemikaaliviraston vastuulla.

Saadun selvityksen mukaan työ- ja elinkeinoministeriö on selvityttänyt eri vaihtoehtoja tarkastustoiminnan järjestämiseksi Suomessa. Lisäksi ministeriö on keskustellut CCM-sopimusvaltioiden kanssa mahdollisesta sopimuksen tulkintamuutoksesta, joka mahdollistaisi Suomen jäämisen sopimuksen piiriin myös ilman tarkastuslaitosta. Talousvaliokunta korostaa asiassa tarkoituksenmukaisen ja kustannustehokkaan ratkaisun tärkeyttä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 185/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö TaVM 1/2026 vp

Helsingissä 18.2.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Vilhelm Junnila ps
varapuheenjohtaja Pauli Aalto-Setälä kok
jäsen Noora Fagerström kok
jäsen Kaisa Garedeu ps
jäsen Antti Kangas ps
jäsen Hilkka Kemppi kesk
jäsen Miapetra Kumpula-Natri sd
jäsen Timo Mehtälä kesk
jäsen Matias Mäkynen sd
jäsen Mikko Ollikainen r
jäsen Merja Rasinkangas ps
jäsen Oras Tynkkynen vihr
jäsen Sinuhe Wallinheimo kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Maiju Tuominen